

Lykkesgårdskolens ordblindestrategi

Indledning: Lykkesgårdsskolens ordblindestrategi er dynamisk. Det vil sige, den vil blive justeret, når der er behov for det. Fx kan ny forskning, erfaring, nye tiltag gøre, at vi ændrer i strategien.

Vi vil gerne, så tidligt som muligt, tage hånd om elever, hvor lærere, forældre / eleven eller vi er bekymrede for elevens skriftsproglige udvikling.

Mål

(Succeskriterier)

- at alle elever på Lykkesgårdskolen er / bliver kvalificeret til at deltage i klassens undervisning
 - At den ordblinde elev bevarer lysten til / motivationen for at lære
 - At den ordblinde elev mestrer at anvende kvalificerende it
 - At den ordblinde elev mødes af / med samme krav / forventninger som ikke-ordblinde
 - At den ordblinde elev erkender og står ved sine udfordringer og er åben omkring sin ordblindhed

Indsatser/tiltag på skolen

1. Udpegning af kontaktperson for elever og forældre

- Indskoling: Karen Højberg Nielsen
- Melletrin og udskoling: Britta Pedersen

2. Evalueringsplan – opsporing og udredning

Se:

- Dansk: Test, prøver, vejledning og klassekonferencer på Lykkesgårdskolen for skoleåret (bilag 1)
- Tegn på ordblindhed (bilag 2)
- Opsporingsplan (bilag 3)

Til sprogligt-opmærksomheds-aften (0. årgang), der afholdes i januar, har forældrene mulighed for at udfylde et spørgeskema om oplevelse(r) af barnets og evt. egne skriftsproglige udfordringer. Se spørgeskema til forældre med elever i 0. kl. (bilag 4) - (spørgeskemaet kan også anvendes senere)

Læsevejlederne gennemgår i samarbejde med dansklæreren test og prøver taget på hele klassen (se bilag 1) og sammenholder disse data med dansklærerens erfaringer og observationer fra dagligdagen.

I bilagene findes forskellige redskaber, skolen kan anvende i arbejdet med at sikre struktur og systematik på området. Der kan frit redigeres i dokumenterne, så de passer til lokale forhold.

Ved skriftsproglige vanskeligheder foretages udredning med individuelle prøver. Disse foretages af læsevejledere. Ud fra testenes data vurderes, om der skal foretages en egentlig ordblindetest (kan anvendes fra slutningen af 3. klasse).

Eleven kan testes med den elektroniske ordblindetest fra marts 3. klasse

Se: Forældrebreve om ordblindetesten (bilag 5)

3. Brug af handleplaner for elever, møde efter udredning, handleplan og opfølgning

Se: Skabelon med dagsorden og handleplan. Bruges bl.a. til mødet med forældre om deres barns skriftsproglige udvikling (bilag 6)

4. Forebyggende indsatser

Indskoling:

- Læsebånd 3 gange årligt af 3 ugers varighed - (for klasser i indskoling)
- Elever i risikogruppen får en direkte undervisning i afkodning (træning i syntesedannelse)
- Vi forsøger at integrere App Writer som oplæsningsværktøj og skrivestøtte så tidligt som muligt.

5. Særlig undervisning/kursusforløb for elever i ordblindevanskeligheder

Indsatserne bygger dels på fortsat undervisning i afkodning mv dels på kvalificerende it i alle fag

- **Kvalificerende it i alle fag**
 - Intro-kursus
 - Opfølgning:
 - Opdatering på App Writer mm
 - "Hvordan er det nu?"
 - Tale-til-tekst
 - "Når-det-ikke-virker"
 - Vi skal have prøve
 - Digi-dage
 - Folkeskolens prøver 9 klasse: Elever med særlige behov
- **Fortsat undervisning i læse-/skrivefærdigheder**
 - Strategikurser i afkodning
 - Fokus på daglig læsetræning på elevens niveau
 - Læseguidning
 - Læseforståelse
 - Tænk mens du læser
 - De fantastiske fire
 - Læsehastighed

(bilag 7)

6. **Kompetenceudvikling for kolleger**

- **Fokus for alle: Tre overordnede veje til dysleksivenlig undervisning:**
 - Være bevidste om formålet med undervisningen
 - Tydelighed, systematik, stilladsering, modellering
 - Indtænke LST og LST-strategier i alle aktiviteter
- Co-teaching

Ex:

- Vejlederen underviser eleven i klassen
 - Eleven øver
 - Eleven viser underviseren hvordan hun / han gør
 - (mens vejlederen underviser de øvrige)
- Løbende vejledning og rådgivning af undervisere
 - Oplæg ved fagudvalgsmøder

7. **Netværk for elever og forældre**

Kort beskrivelse, omfang og ansvarlige

- 1-2 gange årligt møde for ordblinde elever og deres forældre, information om ordblindhed (læsekonsulent, gæst eller læsevejledere) og hands on (eleven viser sine forældre, hvordan man arbejder)
- Wiz-kids og AppWriter-agenter
- Igangssette ordblindecafe (mål: at de ordblinde ved, de ikke er alene)

8. **Ansvarsområder / opgaver**

- Leder, læsevejledere og klasselærer / kontaktlærer

(bilag 8)

Bilag 1

Dansk: test, prøver, vejleder og konference Ly 2019-20

Ledelsen forventer, at alle gennemfører tests efter denne plan

Kl. trin	Test:	Afholdes senest	Tilknyttet vejleder og leder (konference aftales)
0.	- Rambøll	efterår	KAH og OJ
1.	- Tekstlæseprøve 1-skøn - Ordlæseprøve 1	marts marts	KAH og OJ
2.	- Tekstlæseprøve 2 - skøn - Ordlæseprøve 2 - Na.test frivillig 1 - Na. test obli. - ST 2 eller Staveprøve 1 (elek) -DVO- screening	efterår efterår medio okt.- primo dec. primo febr. - ult. april forår efterår eller forår juni (KAH tager den)	KAH og OJ
3.	- Tekstlæseprøve 4 - Na.test 2. klasse - friv. 2 - ST 3 eller Staveprøve 2 (elek.)	efterår medio okt.- primo dec. forår efterår eller forår	KAH og OJ
4.	- Tekstlæseprøve 5 - Na.test frivillig 1 - Na.test obli. - ST4 eller Staveprøve 3 (elek)	efterår medio okt - pri. dec primo febr. - ult. april forår efterår eller forår	BP og OJ
5.	- Tekstlæseprøve 6 - Na. test 4. kl frivil. 2 - ST 5 eller Staveprøve 3 (elek)	efterår medio okt - pri. dec forår efterår eller forår	BP og OJ
6.	- Na.test frivillig 1 - Na.test obli. -Tekstlæseprøve 7 - ST6 eller Staveprøve 4 (elek)	medio okt - pri. dec primo febr. - ult. april efterår forår efterår	BP og OJ
7.	- Læseprøve ny fra 12 år - Na. test 6. kl frivil. 2 - ST7 eller Staveprøve 4 (elek)	efterår (evt. udvalgte elever) medio okt - pri. dec forår efterår eller forår	BP og LL
8.	- Na. test friv. 1 - Na test obli - ST8 eller Staveprøve 4 (elek)	medio okt - pri. dec primo febr. - ult. april forår efterår eller forår	BP og LL
9.	- evt. Staveprøve 4	efterår	BP og LL
7.-9.	Bruger desuden webprøver mm		

Dansk, test, prøver, vejleder og konferencer Ly 2019-20
brit0043@vkskoler.dk

Bilag 2

Tegn på ordblindhed

Tegn på ordblindhed

0.-2. klasse:

- Vanskeligheder med at rime
- Vanskeligheder med at huske bogstaver eller tal
- Vanskeligheder med at opdele ord i mindre dele og arbejde med lydene i et ord
- Vanskeligheder med at huske ord
- Vanskeligheder med at lære alfabetet og oversætte bogstaver til lyd og lyd rækkefølger til ord
- Vanskeligheder med hurtigt at genkende hyppige ord i læsning
- Vanskeligheder med stavning

3. klasse:

- Læser langsomt og upræcist
- Vanskeligheder med at stave
- Se også tegn for 0.-2. kl.

4.-6. klasse:

- Læser langsomt og upræcist i alle fag (alle tekster)
- Vedvarende vanskeligheder med at stave
- Vanskeligheder med at formulere sig skriftligt
- Vanskeligheder med at lære fremmedsprog
- Nederlagsfølelse og evt. sociale vanskeligheder
- Manglende læseforståelse

7.-9. klasse:

- Læser langsomt og upræcist i alle fag (alle tekster)
- Har svært ved at læse især nye eller sjældent forekommende ord
- Staver upræcist – og nogle gange fejlstaver de ord, som de andre gange godt kan stave
- Undgår og udsætter opgaver med læsning og skrivning
- Har vanskeligheder med at give et resumé af en tekst (i hovedpunkter)
- Har vanskeligheder med at besvare spørgsmål til tekster
- Har svært ved at lære og huske nye ord og navne (fx fagord)
- Vanskeligheder med at tilpasse sig nye læsesituationer eller – strategier
- Arbejder langsomt, når de skal skrive og læse
- Har ringe opmærksomhed på detaljer – eller omvendt – fokuserer for meget på detaljer
- Misforstår information
- Har et utilstrækkeligt ordforråd (p.gr. af manglende læseerfaringer og vanskeligheder med at lære at udtale nye ord korrekt)
- Har vanskeligheder med planlægning af tid og opgaver
- Er bedre til at formulere sig mundtligt end skriftligt

Bilag 3

Opsporingsplan:

Husk: Elevens syn + hørelse bør tjekkes

Klasse	Testmateriale	Skolens medarbejdere Ansvarlige
0.kl.	<p><u>Efterår:</u> Sprogvurdering - alle elever</p> <ul style="list-style-type: none">• Spørgeskema til forældre om elevens og forældrenes skriftsproglige udvikling (forældrene anmodes om at udfylde skemaet)• Den dynamiske ordblinderisikotest	KAH
1.kl.	<ul style="list-style-type: none">• Den dynamiske ordblindetest (efter behov)• II basis individuel	KAH
2.kl.	<ul style="list-style-type: none">• Den dynamiske ordblindetest (efter behov)• II basis individuel• Slut 2. kl.: DVO-screening på alle elever	KAH
3.kl.	<ul style="list-style-type: none">• Start 3. Evt. opfølgning på dy. ordblindetest og DVO-screening• Elbros ordlister• Testbatteriet• II-basis eller IL• Forår 3.: Ordblindetesten (kun ved mistanke om ordblindhed)	KAH
4. kl.	<ul style="list-style-type: none">• Elbros ordlister• Testbatteriet• II- individuel• Forår 4. kl.: Ordblindetesten	BP
5.kl.	<ul style="list-style-type: none">• Elbros ordlister• Testbatteriet• II- individuel• Forår 5. kl.: Ordblindetesten	BP

6.kl.	<ul style="list-style-type: none"> • Elbros ordlister • Testbatteriet • II- individuel • Forår 6. kl.: Ordblindetesten 	BP
7.kl.	<ul style="list-style-type: none"> • Elbros ordlister • Testbatteriet • II- individuel /IL- ungdom • Forår 7. kl.: Ordblindetesten 	BP
8.kl.	<ul style="list-style-type: none"> • Elbros ordlister • Testbatteriet • II- individuel /IL- ungdom • Forår 8. kl.: Ordblindetesten 	BP
9.kl.	<ul style="list-style-type: none"> • Elbros ordlister • II- individuel /IL- ungdom • Forår 9. kl.: Ordblindetesten 	BP

Bilag 4

Barnets navn: _____ Klasse: _____

Spørgeskema til forældre om deres barns forudsætninger for at lære at læse, stave og skrive

Er barnet født for tidligt: Ja: ___ Nej: _____

Hvor gammel var barnet, da det begyndte at tale: ca. _____

Har barnet tale- og sprogsvækheder? _____

Har barnet vanskeligheder med syn og / eller hørelse: _____

Barnet kender: ca. antal bogstaver: (navn og udseende) – sæt x

Kan li' at lytte til oplæsning:

Kan li' at lege med bogstaver: fx skrive små historier

Hvordan er dit barn til:

At rime: (sæt x)

At huske rim, ramser og tabælder: (sæt x)

Hvordan husker du / I, det var at lære at læse, stave og skrive: (sæt x to gange)

Er der ordblindhed / læsevanskeligheder i familien: ja: _____ nej: _____ ved ikke: _____

Bilag 5

Forældrebreve om ordblindetesten

Kære forældre

Dit / jeres barn er testet for ordblindhed, men ikke med Undervisningsministeriets digitale ordblindetest. Det vil vi gerne gøre i løbet af marts – juni.

Hvad er ordblindhed?

- store vanskeligheder med at læse og skrive ord
- især vanskeligheder ved ord, man ikke har set eller skrevet før
- **ordblinde elever har særlige vanskeligheder ved at forbinde bogstaver med lyde og lyde med bogstaver**
- det medfører en usikker og ofte langsom læsning og stavning
- gør det ofte svært at forstå og huske indholdet af tekster, man selv skal læse
- ordblindhed er en delvis arvelig læse- og skrivevanskelighed, men den rammer ikke alle i en familie
- ordblinde elever kan støttes ved særlig tilrettelagt læse- og skriveundervisning.
- nogle af udfordringerne i skolen kan mindskes, hvis den ordblinde elev lærer at bruge It-støtte (på Lykkesgårdskolen kalder vi det kvalificerende It – det kvalificerer eleven til at kunne arbejde med de samme tekster som resten af klassen)
- ordblindhed forsvinder ikke, men vanskelighederne kan afhjælpes

Det kan give problemer / udfordringer, når kravene til læsning og skrivning stiger i senere uddannelse eller job. Så kan den ordblinde igen have behov for undervisning og støtte til at klare hverdagens læse- og skrivekrav.

Hvad indeholder Ordblindetesten?

Ordblindetesten er en elektronisk test af ordblindhed.

Testen indeholder 3 delopgaver:

- 1) Kan eleven læse ved at give bogstaverne lyde
- 2) Kan eleven stave ved at give lydene bogstaver
- 3) kender eleven meget almindelige danske ord

(Den sidste er med for at sikre, at man ikke forveksler et begrænset ordforråd om ordblindhed.)

Før jeres barn kan testes med Ordblindetesten, skal du / I give jeres tilladelse til, at barnet testes.
[Det sker ved, at I underskriver vedlagte bemyndigelseserklæring.](#)

Resultatet af testen vil blive gemt i 15 år. Man behøver altså ikke teste igen ved et skoleskift eller start på en ungdomsuddannelse.

Andre kan **ikke** gå ind og se (hente) testresultaterne, uden I skriver under på, det er ok.

(Når jeres barn er over 18, skal det selv give tilladelse til, at andre (uddannelsesinstitutioner m.fl.) kan gå ind og hente testresultaterne).

Mange hilsener

Karen Højbjerg Nielsen og Britta Pedersen

(Læsevejledere)

Bilag 6:

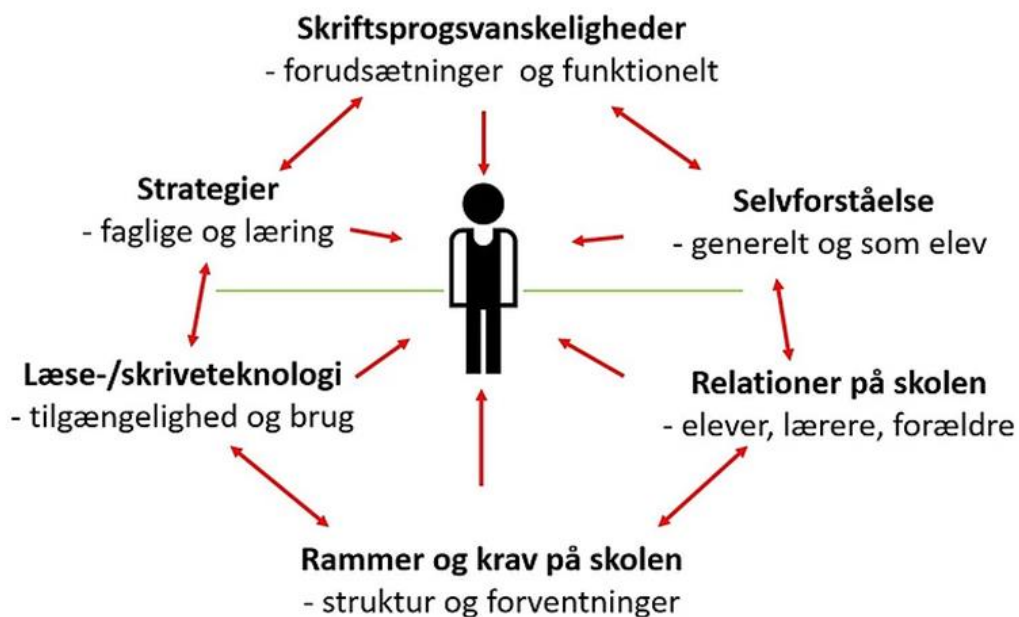
Dato:

Test af elev:

Møde på Lykkesgårdskolen den: kl:

Deltagere:

Husk:

Line Leth, 2017 efter Kongskov i Pedersen & Hjort, 2016

<http://www.lineleth.dk/post/2018/04/08/lektiologisk-p%C3%A6dagogik-hvad-er-det>

Testet med:	Elbros ordlister Testbatteriet DVO-sreening
--------------------	--

<p>Andre test:</p>	<p>Nationale test læsning: <u>KI</u></p> <p><u>Samlet sprog afkod tekst</u></p> <p>Tekstlæseprøver: Staveprøve 1-4 ST-prøve Web-prøver</p>
<p>Test kontra dagligdag:</p>	
<p>Konklusion:</p>	<p>Testresultaterne viser</p>
<p>Ordblindhed Definition:</p> <p>Som forkølelse Læsning er også ..</p>	<p>Skrevet af professor dr. phil. Carsten Elbro i 1992: "Ordblindhed, dysleksi, markante vanskeligheder ved at lære at læse og skrive, som beror på langsom og upræcis omsætning af bogstaver og bogstavfølger til sproglyde. Ordblinde har særlig svært ved ord, som de ikke har set før."</p> <p>Læsning = afkodning x forståelse</p> <p>Ordblinde har næsten altid svært ved at forstå, det de selv afkoder / læser. De bruger det meste af deres "harddisk" på at afkode ordene, så er der ikke energi til også at forstå det, man læser. Derfor er det vigtigt, at ordblinde lytter til tekster, der koster for megen energi selv at skulle afkode.</p> <p>Vores arbejdshukommelse har begrænset kapacitet.</p>
<p>MÅL:</p>	<p>At XXXXXX kan arbejde med og i alderssvarende tekster i alle fag</p>

<p><u>Tiltag/ handleplan:</u></p> <p>Læsning: (i alle fag)</p> <p>Skrivning: (i alle fag)</p> <p>Stavning: (alle fag)</p> <p>Styrketræning for ordblinde:</p>	<p>Obs: Diktat (eleven må ikke bruge tid på udenadslære – det glemmes hurtigt igen). Eleven skal også her anvende sit ordforslagsprogram.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kende ord og udtryk 2. Viden om genrer 3. Viden om hvordan sproget er bygget op 4. Træne i at afkode (passende niveau) 5. Træne hukommelse 6. God til at lægge strategier 7. Øge sin viden om verden
<p>Tiltag andre fag:</p> <p>Sprog, historie mm</p> <p>Mat., n/t, mm</p>	
<p>Opsamling på kvalificerende IT:</p> <p>App Writer:</p> <p>NOTA:</p> <p>Evt. telefon / tablet</p>	
<p>Hvem gør hvad:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • • • •

Info til forældre:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kopi af ordblindetesten (Forældre anbefales at gemme en kopi fx i deres e-boks) 2. AW vejledning 3. Styrketræning for ordblinde (kopi) 4. PPR Er dit barn ordblind (folder) 5. Erklæring lån af elektronisk udstyr - så han kan tage sin pc med hjem 6. Om NOTA 7. Maneno (gratis udgave for medlemmer af NOTA) 8. 5 finger reglen (kopi) 9. AW, NOTA mv på smartphone – lige ved hånden / i lommen
Eventuelt:	

Med venlige hilsener

Læsevejleder

Bilag til mødet:

- Ordblindetesten: (**Forældre anbefales at gemme en kopi fx i deres e-boks**)
- DVO-screening:
- Elbros ordlister
- Ordblindetesten
- **Testbatteriet:** Testbatteriet er et samlet sæt af opgaver til screening af områder indenfor sprog og hukommelse, som er en forudsætning for en læseudvikling.
- IL-prøve
- Andet

Bilag 7

Foregribende og indgribende indsatser

	Indsatser/kursusforløb, supplerende undervisning Omfang, beskrivelse, evt. materiale	Ansvarlige
Bh.kl	Bogstav-lyd kursus	KAH
1.kl	Læsetræning – herunder bogstav-lyd, syntestisk læsetræning og læsestrategier Igangsættelse af App Writer	KAH
2.kl	Læsetræning – herunder bogstav-lyd, syntestisk læsetræning og læsestrategier App Writer	KAH
3.kl	Læsetræning – herunder bogstav-lyd, syntestisk læsetræning og læsestrategier App Writer	KAH
4.-8.kl	<p>Fortsat undervisning i læse-/skrivefærdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategikurser i afkodning ▪ Fokus på daglig læsetræning på elevens niveau ▪ Læseguidning ▪ Læseforståelse <ul style="list-style-type: none"> • Tænk mens du læser ▪ Læsehastighed <p>Kvalificerende it i alle fag</p> <p>1) Intro-kursus</p> <p>2) Opfølgning:</p>	BP

	<ul style="list-style-type: none"> • Opdatering på App Writer mm • "Hvordan er det nu?" • Tale-til-tekst • "Når-det-ikke-virker" • Vi skal have prøve • Digi-dage 	
9.kl	<p>Folkeskolens prøver 9 klasse: Elever med særlige behov</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven skal have tjek på hvad han må i de forskellige prøver. • Afprøvning af IT-hjælpemidler på uvm.dk 	BP

Bilag 8

Ansvarsområder/opgaver

Skoleledelse	Læsevejleder	Lærere
<ul style="list-style-type: none">- Koordinerer i samarbejde med læsevejlederen ordblindeindsatsen- Italesættelse af aftaler og fokuspunkter for indsatsen for skolens personale- Aftale med forældre og elev om tilmelding til afgangsprøve på særlige vilkår- Tilmelder lærere til NOTA- Koordinering af kursusforløb for elever sammen med læsevejleder- Ajourføring af lister med elever tilknyttet skolens ressourcecenter- Sikrer sammenhæng i indsatser og ressourcefordeling- Sikrer fortløbende kompetenceudvikling og ressourcepersoner på området- Opfølgning og evaluering af handleplan for ordblindeområdet	<ul style="list-style-type: none">- Koordinerer i samarbejde med ledelsen ordblindeindsatsen- Individuel udredning/testarbejde- Monitorering af resultater fra skolens gruppeprøver- Kontakt til forældre i forbindelse med udredning for ordblindhed- Risikovurderinger i indskolingen og indsatser i den forbindelse- Tilmelder elever til NOTA- Mødeindkaldelse og afholdelse af opfølgende møder- Handleplaner for elever i vanskeligheder- Kursusforløb for elever i LST- Intensive læsekurser for elever- Netværk for elever- Netværk for forældre- Minikursus for forældre i LST- Vejleder kolleger, afholder minikurser, co-teaching	<ul style="list-style-type: none">- Sørger for at tekster og opgaver, som anvendes i undervisningen er tilgængelige i digital form- Understøtter eleven i brug af LST- Er opmærksomme på at give læse- og skriveunderstøttende undervisning- Følge den enkelte elevs læseniveau tæt fx med Læsemåleren (dansk lærer)- sikrer at den ordblinde elev træner sin læsning i tekster af passende sværhedsgrad- sikrer at den ordblinde elev læser med ørerne, hvis teksten er for svær selv at læse- Sparrer med kolleger omkring inklusion af elever i ordblindhedsvanskeligheder (fx fast punkt på teammøder)- Kontakter læsevejleder, hvis elevens LST ikke virker, som det skal

	<ul style="list-style-type: none">- Kursus for elever i forbindelse med afgangsprøver- afholdelse af afgangsprøver for ordblinde elever- Information i klassen om ordblindhed efter udredning- Journalisering af indsatser for elever- Klasselæsekonferencer	
--	--	--